

Het was al jaren gemakkelijk deze ontwerpers te beschuldigen de teekenen van den tijd niet te verstaan ofwel moedwillig te verloochenen. Zij vermeien zich van ouds in een behartiging van de kunstzinnige belangen der „betere standen”, wier smaak ze in de richting van een opdringerig modernisme trachtten te leiden. Sinds eeuwen gaf de bourgeoisie in de architectuur den toon aan. Bij het te loor gaan van elk stijlbegrip voegde de massa, voorzoover ze een zekere grens van welstand overschreden had, zich gewilliger naar deze ongeschreven wetten als ze aan een individualisatie van het dagelijksche milieu minder waarde hechtte en dit vooral begreep als een teeken van standing met dien verstande, dat hierbij opnieuw instinctmatig naar een soort eenheidswoning gestreefd werd.

Als tegenwicht op dit groeps karakter grepen de architecten naar kostbare materialen. De jaar op jaar te prijck gezette interieurs wezen geen richting voor de uitrusting van het huis. Maar zoo bont als ze het daar maakten mocht het hun weer niet worden aangerekend. Als wekkers wenschten ze te verschijnen tegenover een neerslag van eeuwen, waarin wat eens geleefd had tot de uitgestrekenheid van gepleisterde graven was verstijfd. Daarmee dreigde een confectie van kamerinrichting, waarin alles was vervaald, wat de persoonlijkheid van de bewoners kon spiegelen of daardoor gekneed werd, kant en klaar door een andere vervangen te worden gelijk Cécile Sorel van den eenen op den anderen dag haar zoo geheeten stijlmeubelen uit den tijd van de Lodewijken door zulke van hedendaagsche kunstenaars verving.

Om een atmosfeer van bewoonbaarheid was het toen zoo min als nu te doen. De Parisienne moge nog een ongewonen smaak vertoonen voor alles, wat ze zich aan het lichaam hangt en waarmee ze dit, onthullend, omkleedt, de gemiddelde Franschman moge zeker niet minder dan de Duitscher, Engelschman of Nederlander naar dingen van kunst en wetenschap getrokken worden, aan zijn vertrekken stelt hij geheel andere eischen. Hij verlangt ze als een foudraal, waar hij zich nergens stoot, dat hem maar ter zijde aangaat, waarvan het hem aangenaam is onderdeelen door gasten te hooren roemen, waarin hij voor het overige niets van het eigen wezen wil zien uitgedrukt. Het is en blijft décor, een noodzakelijke beschutting, een ruimte, waar hij te gelegener tijd „ontvangt” en waar men het gevoel heeft, dat nooit geleefd wordt.

Deze onverschilligheid van bewoner tot woning behoeft geen verfijningen in de toepassing van vernuftige technieken uit te sluiten. Degene, voor wie ze bestemd zijn, kan daaraan genoeg beleven als een kind aan speelgoed. Ze dienen hem tot verruiming van het sociale oppervlak of het aanzetten van dien wil tot de macht, welke te scherper het doel treft naar mate hij minder rechtstreeks optreedt. En daar de sierkunstenaars, ondanks alles erfgenamen van een oude en verfijnde cultuur, dezen wil dienen is met volle waardeering voor hun kunde en bedrevenheid de aanwending van deze en andere deugden als een spel te zien.